

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio I. Quid cæli ad spectus & influxus ad Magicos effectus conferat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

tus liber de Mirabilibus vanitate & super-
 stitione refertus est; sed magno Do-
 ctori partus supposititius. Cicchide Es-
 culo *Comment. in sphaeram Sacrobosci*
 inter superstitiosa scripta collocadus.
 Pomponatij de *Incantationibus* opus-
 culum, certè miratus fui tãdiu tolera-
 ri ab Ecclesia, nunc recens & meritò, in
 Romano indice damnatur: verissimũ
 enim, quod ab Antonio Mirandulano
 bb scriptum, hoc opere Pomponatium,
 se nec Philosophum bonum, nec quod
 scãdus, Christianum bonum exhibuit,
 se, cum effectus omnes mirificos cœlo-
 rum influxionibus adscribit, adeo vt
 velit & religiones & leges, earumque
 latores ab ijs dependere. Quod prorsus
 impium. Edidere quidam, nomine
 Francisci Pici Comitis Mirandulani;
positiones Magicas, in quibus certe sunt
 quæ merito, etiam Bodinus, vt noxiæ
 superstitionis, reprehendit. Quid ipse
 censor ille? *Demonomaniam* suam multis
 erroribus referit, nec qui postea edidẽ-
 re, vt emendatam, Antuerpienses, vt
 par erat, expurgarunt. Manent multa
 noxia, & quæ ambigam auctoris fi-
 dem satis contestantur, nocereque le-
 gentib. possint. Vnde & ab inquisito-
 ribus Romanis, iure optimo, liber ille
 inter vetitos refertur. De *theatro vni-
 uersa natura*, eiusdem Bodini, si Deus
 vitam dederit, ostendam alias, plus in
 eo corpore Rabbinicorum esse deliri-
 orum; quàm solidæ philosophiæ, multa
 quoque cum Theologicis placitis ad eò
 pugnantia, vt qui lenius de illis loqui
 velit erronea & prorsus temeraria co-
 gatur vocare, de quo alias. Ad eò lubricũ
 & periculosũ de his disserere, nisi Deũ
 semper, & Catholicam fidem, Eccle-
 siæque Romanæ cenuram, tanquam
 Cynosuram sequaris. Quæ quidem
 breuiter à me commemorata sunt, vt
 iuuenibus consultum, non vt viros do-

bbl. 6. de
 singulari
 certami-
 ne.

A Etos irem fugillatum. Nũc quædam di-
 scutiamus dubia, vnde sequentium de-
 cisionis dependet.

QVÆSTIO I.

Quid cali aspectus & influxus ad Magicos
 effectus conferat.

O Mniũ superstitionũ caput præ-
 cipuum hoc veterum Magorum
 fundamento nititur, de quibus ita Psel-
 lus cum exponit *Δύναμις Ζωοδότης*. Ma-
 gicas verò rationes constituunt, à summis
 potestatibus, & à terrenis materiis.
 B *comparati autem supra inferũ, & præsertim
 sublunaria.*] Hos secuti recentiores,
 quæcunq; per characteres, figuras ac
 numeros ipsi perficiunt, ea producivo-
 lunt à virtute ijs figuris communicatã
 ab alijs figuris sublimioribus, ex sym-
 pathiã quadam naturali rerum inter se
 C similitum, quatenus hæc figuræ ad amul-
 sim inuicem coaptantur. Quod confir-
 mant similitudine non vnã. Primò, si-
 cut Echo ex opposito pariete causatur.
 Secundò: sicut in concauo speculo col-
 lecti radij oppositũ corpus repercussu
 inflammant. Tertiò, sicut cythara eodẽ
 modo, quo alia, tensis fidibus, si ferias,
 alteram tinnitu suo cogit concinere: sic
 D istas imaginum, numerorum, caracte-
 rumque similitudines efficientiam mir-
 ram contendunt habere. Sed ista prorsus
 friuola esse conuincuntur.

Primò, quia similes illæ, quas in cæ-
 lo comminiscuntur imagines, prorsus
 sunt fictitiæ, & quædam (vt Philosophi
 vocant) entia rationis, quatenus figuræ
 quædam similitudo & imago picturæ
 E illis ascribitur, nominaque ad placitum
 imposita, stellas ab inuicem distinguẽ-
 di causã, vt bene Bartholom. Sibyllanus
 a aduertit: & patet ex imaginibus pic-
 turisque Astronomorum. quis enim
 nescit nullas in cælo esse veras vrsas,
 angues, leones, crateres, naues, Pegasus;

a *Pægre-
 nar. quæ-
 I. Decad.
 c. 9. quæ-
 princip. 5.
 q. 1. & 2.*

sed

sed hæc, dicis causâ tantum nos imaginari? Fictitijs verò figuræ nulla potest esse efficientia, quâ talis est. nec cum vera figura sympathia, vel amor naturalis: id enim quod non est, quem effectum, in eo quod est, queat producere?

Deinde comparationes illæ nihil prorsus ad rem faciunt. In Echo cuncta sunt realia entia, homo loquens, vox repercussa, paries percussus: nec tamen vlla parietis cum homine similitudo, vt illarum ipsi dicunt esse imaginum. In speculis quoque illis incendiarijs, omnia ponuntur rei placôssistentia, nihil confingitur: nec vlla quoque formæ similitudo inter terminos extremos, solè vrëtem & lignum quod vritur. In citharis autem, euidentem requiritur à parte rei conuenientia, intensio nis modus idem, fidium concinnitas, cythararum debita propinquitas, similis æeris crispatio, quæ sonitum quasi pleetro eliciat.

Denique quis figurarum huiusmodi characterumque vires, atque similitudines vnquam nugonibus istis reuelauit? quod reuelationis testimonium proferunt? si Chaldæos, Ægyptios, & Platonicos laudent, quæram rursus, à quibus isti acceperint, quod sanè mortalium nullus solo studio vel experimento, intelligentiâ quiuit consequi.

Præterea fatentur Magi, quasdam imagines nò ad similitudinem cœlestiũ illarũ, quas diximus, sed ad similitudinem rei, quam operas animo cõcepit cõficiendas, verbi gratia: si magus optet duos committere, duorum inter se pugnantium: sin vero amorem conciliare velit, duorum se complectentium effigies sculpendas: si secundi aliquid petitur, in rectâ iconis superficie: si vero insaufum quid, in dorso seu auersa parte inscribendum, quod velis euenire. Harum imaginum Nestanabũ tra-

A dunt inuentorem, & Albertum in *Speculo*, approbatorem: quæ omnia seipsa vanitatis arguunt & postea refelluntur b. Ex his tamen delitijs pergunt maiora ferere deliramenta,

Primò, si cui morbum vel sanitatè velis adferre, principio id attendendũ, vt ætati eius conueniens planeta deligatur, verbi gratia, seni Saturnus, puero Mercurius, viro Iupiter, deinde etiã planeta conueniens affectioni seu qualitati inducendæ; vt odio Mars, amori Venus: denique signum quod parti corporis, quam velis iuuare vel ledere, præsit, vt si capiti aries, si pedibus pisces. Nituntur hac ratione, qua cœlestibus corporibus non Hebræi modo & Græci Gentiles, sed ex Catholicis etiã olim quidam Patres & recentiores philosophi Itali e animam intelligentem tribuerunt.

C Sed hæc omnia vt stolidia, ita falsa & periculosa. Imprimis dicere cælum aut astra sensu vel intelligente anima prædita, damnatum olim fuit Constanti-nopolitana synodo, & articulis Parisi-ensibus: estque erroris & scandali plena opinio propter superstitionem & idololatriam annexam, vt cum alijs, tum copiosissimè Eckius & Espenæus d docuerunt. Patres autem qui videntur hoc asseruisse, illi de cœli anima figuratè & allegoricè sunt locuti, vt & ipsa S. cuius omnia loca quibus id innuitur, vno ex quinque modis, accipienda docuit me Ioan. Maldonat. nolter. e Primò per *Profopopæiam*, qua quæ animatorum sunt inanimis tribuuntur, vt

D mari videre & fugere, cœlis & terra audire ac placere, Sec. f. Secundo per *Metonymiam*, continens ponitur pro contento, vt cum terra dicitur corrupta; vel à Deo iudicada, aut vrbi alicui remissius futurum. g. Tertio per *Hyperbolon*, vt quando lapides dicuntur cla-

b infra ca. 3. q. 1.

c Archan-gelus Mer-cenarius, Balduin. de mōre aureo. Paul. Per-numia. d Eckius li. de præ-destinatio-ne. Espen-æus libr. de Anima-tione cœ-lorum. e in r. sent. f Psal. 113. v. 3. Leuit. 26. 34. Deut. 32. v. 1. g Genes. 6. v. 11. i Paralip. 16. v. 23. Matt. 11. v. 22.

h Luc. 19.
ver. 40.
Pfal. 103.
v. 7.
Genes. I.
v. 16.
Ierc. 7. v.
18. & 44.
v. 17. Iob.
15. v. 15. &
3. 8. v. 7.
Pfal. 32.
6. Danie
4. v. 32.
k Tophō.
1. v. 5. cum
simil.
l Vt Pico
lih. 3. cor
tra. Astro
log. Med
na li. 2. de
ccta fide
c. 1. Bucc
ferreus.
in 2. de
cælo.

maturi, terra dicitur aspectu Dei tremere, vel respōsura interrogāti. h Quarto per Analogiam & Metaphoram, vt cum sol dicitur p̄esse diei, Luna nocti, Luna vocatur regina cæli, stellis tribuitur immūditia, astra dicūtur laudare Deū, item nominantur virtutes cælorum. Quintò non ex veritate, sed ex hominum opinione, vt cum k legimus militiam cæli de astris & stellis. Quā regulā aptē accommodatā soluūtur omnia Pauli Ritij & similibus impiorū de animatione cæli argumenta ex sacris literis vetita.

Deinde cælorum & astrorum putida illa analogia ad singulas ætates & corporis partes, & animi quoque affectiones, nonne nugatoria est? sanè qui rectè philosophantur, illi vel nullos præter lucem & motum influxus in hæc inferiora cælis & astris concedunt; l vel potius influentias quidem agnoscunt à motu & lumine realiter distinctas: per quas, non calorem (hunc enim motu & luce producunt) sed alias elementorum qualitates etiam gignunt, quarum incorporearum rerū temperamentum, vis est aliqua. Sed addunt hanc potestatem certis cancellis circumscribendam. Primò posse cælos per se res inanimas, mixta & elementa, producere. Secūdo cælos viuentia imperfecta quando nascuntur ex putredine, gignere, per accidens tamen: scilicet quando particulares causæ materiā sic disposuerunt, vt sit semen aptū viuētis, tunc enim huic temperamento cæli suo influxu maiorem calorem largiuntur, & illud perfectius reddūt. Tertiò consentiunt, quoad perfectā viuentia. ad eorum generationem non posse cælestia corpora aliter concurrere quā coadiuuando particularem causam eiusdem speciei cum re genita. quosēu sol & homo dicuntur hominem gignere: quæ cuncta in Scholis Peripateticis

A contra quosdam m sunt receptiora. Quarto quoad animi affectiones facile concesserim, quoniam hæc sequi solent corporis dispositionē, etiā astra influxu suo, mediante corporis tēperie, hominē nō nihil inclinare: semper tamē arbitrij libertas integra manet homini. Fusiū ista differūt & probāt multi n. scriptores huius æui pereruditi: eos cenfeo consulendos ijs, quibus ista non sufficiunt. Attamen his nihil confirmatur fignentum illud astrologorum: quia cælum & astra causæ sunt communes tantum & vniuersales, quatenus conferuāt inferiora ne à cōtrarijs suis dissoluātur: atque ita indirectè tantum & mediatè particularibus agentibus ad agendum suppetias ferunt: sed cum ijsdem causis particularibus immediatè ad agendum concurrere nequaquam possunt. Vnde & illud consequitur, quod, cum influunt, in solam vnā corporis partem nequeant influere, quin simul in alias influant.

C Quare meritò tales astrologomagorum obseruationes à medicis peritis reijciuntur, vt inter cæteros à Bapt. Condroncho de morbis veneficis, lib. 2. cap. 6. & iam olim fuere decretis Ecclesiæ damnatæ, vt fuit ostensum à Pico & Bened. Pererid. o Meritò D. Basilius scripsit, p̄ ridiculum esse astrologis contradicere, cum eorum dicta sint omnia ignorantia & impietatis plena. Et D. Bonauentura q̄ obseruationem hanc esse à Deo maledictam, & ab Ecclesiā interdictam: & quæ per astra procurantur, dæmonum illusiones atque deceptionem esse. Hæc causā fuit, cur Tertullianus x astrologiā inter Magiæ species recensuerit: multis etiam Glycas. P. I. Histor. in Mathematicos huiusmodi inuehatur.

E Obijciunt, de diebus Criticis, quos medici in sanguine minuendo, & potioni.

m Contra Auicēnā, Aud. Cæsalpinum, & alios. n Ant. Mandul. l. 2. singu. certam. Georg. Venetus Cant. 1. l. 2. Harmoc. mundi à c. 7. Veracius in lib. 1. Meteor. & Valesius de Sacra philo- sop. ca. 31.

o Fr. Pico si opere. Perer. l. de Diuina Astrolog. p̄ in Hex. q. 1. p. Centiloqui. l. de idololat. ante medium m.

tionibus præbendis seruant, eo quòd talibus diebus Planetæ certi ægritudi- ni illi propellendè idonei dominantur; Verùm hæc causa, quam adferunt, nec vera est, nec proposito subseruit. Agite enim, certum aliquem planetam nomi- nate: qui dominetur primo die critico v. g. dies sit crastinus, cui Luna præsit: sint ergo septem ægrotantes, qui singulis septem diebus continuis in mor- bum inciderint: profecto tunc futuri sunt septē dies critici continui: nā pri- mus erit septimus dies criticus primi, secundus secundi, atq; deinceps ita sin- guli septem aliorum ordine suo: septē etiam continuis Luna diebus prærit, quo nihil absurdus. Causa igitur ve- rior petēda, ex ipsa humoris in corpore tunc sæuientis proprietate. Nā quidam humores adeò celeres & acres sunt, vt vnoquoq; die subiectum inuadāt: alij secūdo die: sunt qui tertio, & qui quarto (vnde Februm differentia manant) quidam tardiores septimo tantum vel octauo die recurrunt. Harum accelsio- num dies medicis coniecturam præ- bent, quid sperandum sit de ægri vale- tudine. Vnde & decretorij seu critici dies vocantur. Nihil ergo hoc cælicolis istis suffragatur.

Conclusio sit, ex articulo Parisiensi XXI. Quod imagines ex metallo vel cera vel alia materia, ad certas constellationes fabricata, vel cereo char. terre, aut figura efformata, aut etiam baptisata, exorcisata, aut consecrata, aut potius execrata, secundum prædictas artes, & sub certis diebus, habeant virtutes mirabiles, quæ in libro huiusmodi superstitionis recitantur: error est in fide & philosophia naturali, & astrono- mia vera. Probat. conclusio. Fidei hoc repugnat, quia peccatum est idolola- triæ, effectus, qui à solo Deo procedūt, expectare à dæmone, vel constellatio- nibus; blasphemum quoque & sacrile-

A gum est, ritus sacramentorum & rerum sacrarum talibus superstitionibus in- quinare. Physicæ & astronomiæ ista re- pugnant, quia nec ista tales siderum in- fluxus agnoscit: nec illa naturalib. cau- sis tales effectus attribuit. Nam hæfi- guræ neq; vim habent quidquam ex a- stris eliciendi, neque in subiectū nouā aliquam qualitatum mixturam indu- cunt, aut vllam essentialē formam imprimunt: sed manentibus eadem for- ma & materia, qualitibus etiam ope- rativis iisdem perseverantibus. quæ pri- us fuerant, arte tantum noua figura ex- trinsecus aduenit, ad quam nihil sidera pertinent, & quæ nihil potest in ea, in quæ prius non potuerat: nisi fortè ce- ram vel aliam materiam mollem sigil- lare, quod tamen facit, non quatenus sic vel sic est figurata, sed quatenus du- rior est, & angulos asperos habet. Vide- runt hoc multi, qui sobrij, etiam non Christiani. Nā Rabbi Moses Maymō, Tatianus, & alij postea citandi, satis clarè hoc profitentur. Idem asserunt Iuriconsulti quidam, & plures cū D. Thoma Theologi. Multa de his ima- ginibus lectu grata habet Laurentius Ananias Lib. 4. de Nat. demon. à fol. 168.

QVÆSTIO II.

An effectus Magici huiusmodi, miraculis similes, oriri possint ex na- turali hominis com- plexione.

E VI hoc arbitrati, nec olim defuere, nec defunt hodie. Au- uicenna quidem id homini tribuit, ratione animæ, nam censet intellectui benè disposito & supra materiam eleuato, res cunctas, quæ materia constant, cœlestes, & terrenas, simplices ac mixtas, obedire.

sc. 7 2. Di
scoris di
bitant.
Martini
de Ar
les 1. de
superst. D
The mas
2. 2. q. 96
ar. 2. l. 4.
cōtra gēt.
c. 104. &
105. & ibi
Ferr. Silu
ver. super
stitio q.
10. Vairus
lib. 2. de
Faccino
c. 14. Pet.
le Loyhe
lib. 1. de
spectris.